

Маркова В.М.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ

Сутність культури у вітчизняній історії педагогіки пов'язувалася з проблемою людини, її природою та призначенням, сенсом життя та щастя, національним і загальнолюдським у світогляді людини, ідеалами справедливості й рівності (М. Грушевський, М. Костомаров Г. Сковорода, І. Франко, Т. Шевченко).

Філософська сутність культури в працях зарубіжних науковців (М. Вебер, Х. Гадамер, М. Шелер) розглядається з точки зору теорії герменевтики як ціннісне, історичне та універсальне утворення, що пов'язане зі створенням загальнолюдської культури; як особливий феномен духовного життя людини та спосіб самодетермінації особистості, як форма діалогу культур в історії людства (В. Біблер, М. Бахтіна).

У загальному вигляді поняття «професійна культура» розглядається як категорія, що характеризує соціально-професійні якості фахівця з урахуванням специфіки його професійної діяльності. Структурними компонентами професійної культури є етична, естетична, методологічна, професійно-психологічна (В. Анохіна, В. Кочергіна, Н. Крилова).

Реалізація першої педагогічної умови – моделювання предметного та соціального контексту майбутньої професійної діяльності студентів у межах гуманітарного освітнього середовища медичного університету – передбачала моделювання предметного та соціального змісту майбутньої професійної діяльності, що є основною характеристикою навчання контекстного типу та зреалізовується за допомогою системи нових і традиційних форм і методів навчання.

Методика реалізації цієї педагогічної умови передбачає три базові форми діяльності студентів і деяку множину перехідних від однієї базової форми до іншої (А. Вербицький). Як перехідні від однієї базової моделі до іншої використовувалися проміжні форми: імітаційне моделювання, аналіз конкретних виробничих ситуацій, розігрування ролей, спецкурси, спецсемінари тощо.

Друга педагогічна умова – забезпечення суб'єктного включення студента в навчальну діяльність на основі ситуаційно-контекстного підходу. Ця педагогічна умова зреалізовувалася за допомогою методів асоціативного навчання, контекстних ситуацій, особистісно орієнтованих ситуацій, професійного позиціонування (власна позиція щодо ситуації).

Вибір третьої педагогічної умови – розвиток клінічного мислення студента у процесі діалогічної взаємодії та проблемного навчання – пов'язаний з тим, що головною характеристикою випускника медичного навчального закладу є його компетентність у поєднанні з умінням клінічно мислити. Основні форми реалізації цієї педагогічної умови: контекстуальні діалоги, «мозковий штурм», брейн-ринг, аналіз професійних задач сімейного лікаря, аналіз медичних (навчальних) проблем.

Напрямами подальших досліджень можуть бути такі: психологічні особливості та чинники формування професійної культури майбутніх сімейних лікарів; розроблення нових моделей та педагогічних умов, інноваційних технологій і методик формування професійної культури майбутніх сімейних лікарів у процесі контекстної підготовки.